

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Ε.Ε.ΣΥ.Μ προς Επιμελητήριο Μεσσηνίας επί του Master Plan Λιμένα Καλαμάτας

Με την ευγενική συμβολή του κ. Δ. Κασώχη, Πολ. Μηχανικού, Μέλους ΔΣ Ε.Ε.ΣΥ.Μ
σε συνεργασία με ομάδα εμπειρογνομών στελεχών του Ε.Ε.ΣΥ.Μ αποτελούμενης από τους κ.κ.
Μ. Αδαμαντιάδη, Πρόεδρο, Α. Καμαρινάκη, Γ.Γ , Σ. Κάπρο, Επιστημονικό Συνεργάτη και Γ.
Εμμανουλόπουλο, Μέλος

Ε.Ε.ΣΥ.Μ
ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2022

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑΚΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
HELLENIC CHAMBERS & BUSINESS TRANSPORT ASSOCIATION

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Ε.Ε.ΣΥ.Μ προς Επιμελητήριο Μεσσηνίας επί του Master Plan Λιμένα Καλαμάτας

Με την ευγενική συμβολή του κ. Δημήτριου Κατσώχη, Πολιτικού Μηχανικού, Μέλους ΔΣ Ε.Ε.ΣΥ.Μ σε συνεργασία με ομάδα εμπειρογνομόνων αποτελούμενη από τους κ.κ Μ. Αδαμαντιάδη, Οικονομολόγο, Πρόεδρο Ε.Ε.ΣΥ.Μ, Α. Καμαρινάκη, Πολιτικό Μηχανικό, Διευθύνοντα Σύμβουλο Ο.Λ. Ελευσίνας, Υποναύαρχο ΛΣ (εα), Γ.Γ Ε.Ε.ΣΥ.Μ, Σ. Κάπρο, Καθηγητή Πανεπιστημίου Αιγαίου, Επιστημονικό Συνεργάτη και Μέλος Ε.Ε.ΣΥ.Μ και Γ. Εμμανουλόπουλο, Συγκοινωνιολόγο Μηχανικό, Μέλος Ε.Ε.ΣΥ.Μ

Ε.Ε.ΣΥ.Μ
ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2022

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑΚΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
HELLENIC CHAMBERS & BUSINESS TRANSPORT ASSOCIATION

Συντομογραφίες

ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.ΣΥ.Μ.	Ελληνικός Επιμελητηριακός Επιχειρηματικός Σύνδεσμος Μεταφορών
ΜΠΕ	Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΥΠΥΜΕ	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
WBIF	Western Balkans Investment Framework

Εισαγωγή

Την 17.12.2021, με το υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/121491/7646 έγγραφό του, το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας – Γεν. Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής – Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης Τμήμα Γ', διαβίβασε στο Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Πελοποννήσου για δημοσιοποίηση, διαβούλευση και γνωμοδότηση φάκελο μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ) με τα κάτωθι στοιχεία, καλώντας το κοινό καθώς και τις σχετικές Επιτροπές Ποιότητας Ζωής, Δημοτικές Επιτροπές Διαβούλευσης και Συμβούλια Τοπικής ή Δημοτικής Κοινότητας να ενημερωθούν και να εκφράσει τις απόψεις τους:

Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου: «Προγραμματικό Σχέδιο (MASTER PLAN) λιμένα Καλαμάτας» της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΠΕΤ: 2107573715), που ανήκει στην Υποκατηγορία Α1 της 3ης Ομάδας με α/α 01, σύμφωνα με την Υ.Α. 1958/2012 (ΦΕΚ 21Β').

- **Φορέας του έργου ή της δραστηριότητας:** «Διεύθυνση Λιμενικών Υποδομών (Δ20)»
- **Ημερομηνία έναρξης και λήξης της δημόσιας διαβούλευσης:** από 24.12.2021 έως 04.02.2022
- **Ημερομηνίες έναρξης και λήξης της προθεσμίας για την κατάθεση των απόψεων του ενδιαφερόμενου κοινού:** από 24.12.2021 έως 04.02.2022
- **Αρμόδια για το έργο περιβαλλοντική αρχή:** Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας – Γεν. Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής – Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης Τμήμα Γ'
- **Αρμόδια Υπηρεσία της Περιφέρειας για την παροχή των σχετικών περιβαλλοντικών πληροφοριών, την κατάθεση απόψεων των πολιτών και την εισήγηση στο ΠΕ.ΣΥ. Πελοποννήσου:** Τμήμα Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας Π.Ε. Μεσσηνίας.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Ελληνικός Επιμελητηριακός Επιχειρηματικός Σύνδεσμος Μεταφορών (Ε.Ε.ΣΥ.Μ.) κλήθηκε από το Επιμελητήριο Μεσσηνίας όπως συντάξει σχετική γνωμοδότηση και καταθέσει την επιστημονική του άποψη επί του ζητήματος, λαμβάνοντας υπόψη το σύγχρονο γίνεσθαι στην περιοχή.

Η παρούσα γνωμοδότηση από την πλευρά του Ε.Ε.ΣΥ.Μ προς το Επιμελητήριο Μεσσηνίας παίρνει υπόψη την εθνική σημασία του Λιμένα Καλαμάτας σε σχέση και με τις συνδυασμένες μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων και εντάσσεται στο επικαιροποιημένο Master Plan του Λιμένα, ώστε να εξακολουθεί να αναδεικνύεται η σημασία του ως Αναπτυξιακού εργαλείου με δυνατότητες συνεργιών και πολλαπλής συνεισφοράς σε κείριους κλάδους της οικονομίας και απασχόλησης, μέσω επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών καθώς και τουρισμού.

Ιστορικό – Βασικά χαρακτηριστικά – Μελέτες

Διαχρονικά, τόσο σε τοπικό επίπεδο, όσο και ως προς το εθνικό σκέλος, το λιμάνι της Καλαμάτας έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο μέχρι τις ημέρες μας, αρχής γενομένης από την τοπική ενδοχώρα – με παραγωγούς, συνεταιρισμούς της περιοχής αγροτικούς ή συσκευασίας, κλπ.

Λιμένας εθνικής σημασίας: Ο Λιμένας Καλαμάτας κατατάσσεται στους λιμένες εθνικής σημασίας της χώρας (υποκατηγορία Α1), σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ της υπ' αριθμ. ΔΙΠΑ/οικ.37674/27.07.2016 Υπουργικής Απόφασης και προηγούμενων 1958/2012 περί κατάταξης δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες Κ.Υ.Α 8315/2.2.2007.

Βασικός κόμβος του Πανευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου: Ο Λιμένας Καλαμάτας αποτελεί βασικό κόμβο του Πανευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου σύμφωνα με τον την Ευρωπαϊκή Συνθήκη του ΟΗΕ του 1975 για τις Κύριες Διεθνείς Ευρωπαϊκές Αρτηρίες, (European Agreement on Main International Traffic Arteries (AGR) of 1975),

στην οποία και η Ελλάδα είναι συμβαλλόμενο μέρος.

Εικόνα 1: Κύριες Διεθνείς Ευρωπαϊκές Αρτηρίες (AGR, 1975)

Πηγή: Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη του ΟΗΕ (UNECE) <https://unece.org/DAM/trans/conventn/ECE-TRANS-SC1-384e.pdf> και) : <https://unece.org/DAM/trans/conventn/MapAGR2007.pdf>

Ακολούθως απεικονίζεται σε μεγαλύτερη κλίμακα το μέρος του ίδιου ανωτέρω χάρτη που αφορά τη νοτιοανατολική Ευρώπη. Φαίνεται ευκρινώς η νότια απόληξη του άξονα, στην Καλαμάτα, μεταφερόμενη εν συνεχεία (νοητά) στην Κρήτη για να καταλήξει στη Σητεία.

Εικόνα 2: Απόληξη Διευρωπαϊκών Οδικών Δικτύων στην Ελλάδα

Όπως φαίνεται στη σελίδα 18 Annex I της Συνθήκης, η Ευρωπαϊκή Αρτηρία E 65 ξεκινά από το Μαλμϋ Σουηδίας και καταλήγει στον Κίσσαμο και Χανιά Κρήτης μέσω Καλαμάτας, διασχίζοντας 10 Ευρωπαϊκές χώρες. Οι

Βασικές πόλεις – κόμβοι κατά μήκος αυτής της διαδρομής, πλησιάζοντας προς την Ελλάδα και εντός της χώρας μας, παρατίθενται ακολούθως:

North-south orientation

E 65

Malmö - Ystad ... **Šwinoujście** - Wolin - Goleniów - Szczecin - Świebodzin - Jelenia-Góra - Harrachov - Zelezný Brod - Turnov - Mladá Boleslav - Praha - Jihlava - Brno - Břeclav - Bratislava - Rajka - Mosonmagyaróvár - Csorna - Szombathely - Körmend - Zalaegerszeg - Nagykanizsa - Letenye - Zagreb - Karlovac - Rijeka - Split - Metković - Dubrovnik - Petrovac - Podgorica - Bijelo Polje - Skopje - Kicevo - Ohrid - Bitolj - **Niki** - **Vevi** - **Kozani** - **Lárisa** - **Domokos** - **Lamia** - **Brallos** - **Itea** - **Antirrion** ... **Rion** - **Egion** - **Korinthos** - **Tripoli** - **Kalamata** ... **Kissamos** – **Chania**

Κατά την τελευταία 25ετία έχουν εκπονηθεί σημαντικές μελέτες που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη λειτουργία και το ρόλο του λιμανιού της Καλαμάτας σε Εθνική, περιφερειακή ή/και τοπική κλίμακα.

Μεσσηνία μέρος του Ελληνικού Δικτύου Εμπορευματικών Κέντρων: Μεταξύ των μελετών αυτών, σε ευρύτερο πλαίσιο εμπορευματικών μεταφορών και εφοδιαστικής αλυσίδας, σημειώνεται η **Μελέτη Στρατηγικής Χωροθέτησης Ελληνικού Δικτύου Εμπορευματικών Κέντρων (Ε.Ε.ΣΥ.Μ., 1997)**. Σε αυτήν, η **Μεσσηνία περιλαμβάνεται στους 14 Εμπορευματικούς Σταθμούς** που θα πλαισιώσουν / εμπλουτίσουν το βασικό συνεκτικό δίκτυο 11 Εμπορευματικών Κέντρων ανά την Επικράτεια.

Μελέτη Ε.Ε.ΣΥ.Μ Στρατηγικής Χωροθέτησης Ελληνικού Δικτύου ΕΚ, 1997

100% Χρηματοδότηση, Ταμείο Συνοχής της ΕΕ

11 Εμπορευματικά Κέντρα: Αττικής, Έβρου, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, Κύκλις, Αχαΐας, Θεσπρωτίας, Ηρακλείου, Κοζάνης, Θεσσαλίας και Ανατολικού Αιγαίου.

14 Εμπορευματικοί Σταθμοί: Βοιωτίας, Φθιώτιδος, Εύβοιας, Αιτωλοακαρνανίας, Μαγνησίας, Ιωαννίνων, Πιερίας, Ημαθίας, Καβάλας, Ξάνθης, Κορινθίας, Αρκαδίας, **Μεσσηνίας** και Χανίων.

11 Εμπορευματικοί Κόμβοι: Καρδίτσας, Τρικάλων, Πρεβέζης, Φλώρινας, Πέλλας, Χαλκιδικής, Σερρών, Δράμας, Αργολίδας, Ηλείας, Λακωνίας, Ρεθύμνου και Λασιθίου

Επίσημη δημόσια παρουσίαση: Αθήνα ΕΒΕΑ, Ιαν. 1997, Βρυξέλλες, Συνεδριακό Κέντρο Albert Borschette, Ιούνιος 1997

Παρουσίαση στις υπό ένταξη χώρες: Μπολόνια, Ιούλιος 1999

Ημερίδα ΕΕΣΥΜ – Europlatforms: Ευρωπαϊκή Εμπειρία Εμπορευματικών Κέντρων για Αποτελεσματικές Εφοδιαστικές Αλυσίδες 9

Προοπτική σύνδεσης Καλαμάτα – Αλεξάνδρεια (Αίγυπτος) – Ντέρνα (Darnah-Λιβύη): Σύμφωνα με μελέτη του Πανεπιστημίου Αιγαίου το 2010¹, η θαλάσσια εμπορική μεταφορική υπηρεσία με οχηματαγωγά πλοία (RO-RO) Καλαμάτα – Αλεξάνδρεια (Αίγυπτος) – Ντέρνα (Darnah-Λιβύη) είναι σκόπιμη και βιώσιμη.

¹ Μελέτη Διερεύνησης Σκοπιμότητας και Βιωσιμότητας μιας Νέας Θαλάσσιας Μεταφορικής Υπηρεσίας Μεταξύ του Λιμένα Καλαμάτας και της Λιβύης, Ινστιτούτο Ναυτιλιακών, Συγκοινωνιακών και Μεταφορικών Εφαρμογών, Πανεπιστημίου Αιγαίου

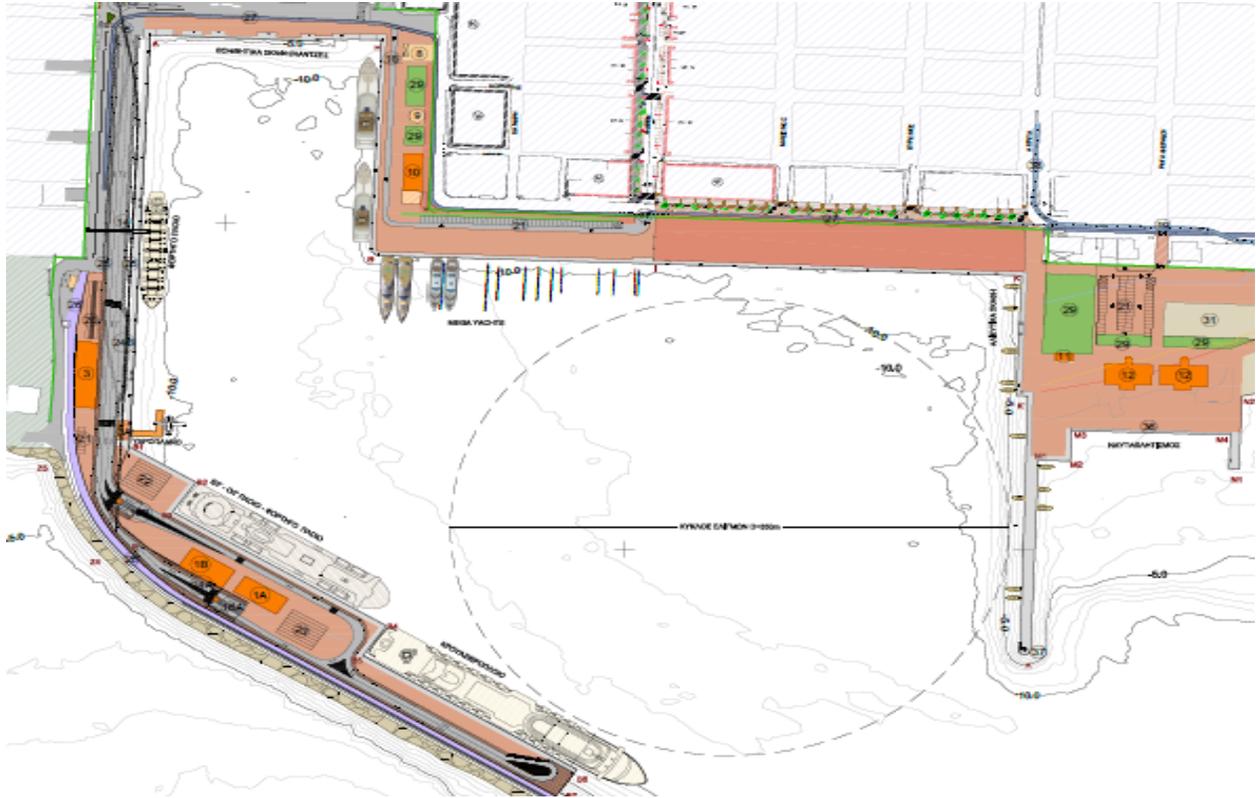
MASTER PLAN λιμένα Καλαμάτας

Σε συνέχεια, επικαιροποίησης του Προγραμματικού Σχεδίου (MASTER PLAN) του Λιμένα Καλαμάτας, με το από 23.12.2021 έγγραφό της (σχετ.431676/2021) η Περιφέρεια Πελοποννήσου εισήγαγε την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του Λιμένα Καλαμάτας προς δημόσια διαβούλευση. Στόχος η σύνταξη ενός «επικαιροποιημένου, τεκμηριωμένου, εγκεκριμένου, Γενικού Προγραμματικού Σχεδίου του Λιμένα Καλαμάτας, το οποίο σε συνδυασμό με την παρούσα Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), θα επιτρέψει την απρόσκοπτη υλοποίηση επιμέρους δράσεων, καθώς και την αναβάθμιση των λιμενικών και χερσαίων υποδομών και υπηρεσιών του λιμένα». Το έγγραφο πρόσκλησης σε δημόσια διαβούλευση μπορεί να βρεθεί [εδώ](#).

Εν συντομία, όπως αναπτύσσεται στη «Μη τεχνική περίληψη» της ΜΠΕ:

- Εξετάσθηκαν έργα που περιλαμβάνουν τόσο τις υφιστάμενες υποδομές και δραστηριότητες του λιμένα, όσο και προγραμματιζόμενα νέα έργα που αφορούν:
 - ✓ βελτίωση της λειτουργικότητας του προσήνεμου μώλου, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής εσωτερικών κρηπιδωμάτων και της επισκευής και ενίσχυσης της θωράκισης,
 - ✓ ανακατασκευή του υπήνεμου μώλου,
 - ✓ κατασκευή κρηπιδωμάτων προ των ναυαθλητικών ομίλων,
 - ✓ αναβάθμιση, επέκταση και εκσυγχρονισμό των κτιριακών υποδομών του λιμένα (συμπεριλαμβανομένης και της κατεδάφισης υφιστάμενων μη κατάλληλων κτιρίων),
 - ✓ διαμόρφωση του εσωτερικού οδικού δικτύου και θέσεων στάθμευσης,
 - ✓ διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου σε επιλεγμένες θέσεις
 - ✓ κατασκευή τελικού τμήματος- έργο εκβολής (μήκους 121m περίπου) του έργου αποχέτευσης ομβρίων υδάτων της Ζώνης Ι του συστήματος ομβρίων της Καλαμάτας.
- Περιγράφεται συνοπτικά η «υπό μελέτη επικαιροποίηση του Προγραμματικού Σχεδίου του Λιμένα Καλαμάτας», με βασικούς σκοπούς:
 - ✓ **Την αναγνώριση και η αντιμετώπιση των υφιστάμενων και μελλοντικών αναγκών του λιμένα, κυρίως όσον αφορά στις μελλοντικές ροές επιβατών και οχημάτων** ώστε να ανταποκρίνεται με ορθολογικό τρόπο ως προς την ταχύτητα, ασφάλεια (διαμονή και διανυκτέρευση πλοίων, ασφαλής ελλιμενισμός) και οικονομία στο ρόλο του, ανάλογα τον χαρακτήρα που έχει (κυρίως επιβατικός, εξυπηρέτηση κρουαζιερόπλοιων κλπ.), και
 - ✓ **Τον προγραμματισμό της χρονικής ανάπτυξης του λιμένα με γνώμονα τα τεχνικοοικονομικά στοιχεία, από την άποψη της κατασκευής έργων**, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του λιμένα Καλαμάτας.
- Ειδικότερα, προσδιορίζονται ως στόχοι της επικαιροποίησης του Προγραμματικού Σχεδίου του Λιμένα Καλαμάτας (με θέση πρόσδεσης και εξυπηρέτησης για κρουαζιερόπλοιο, πλοίο ΕΓ/ΟΓ, εμπορικό πλοίο κλπ.):
 - ✓ **Η διάγνωση των αναγκών και των δυνατοτήτων του λιμένα, με στόχο τη βελτίωση της υποδομής και της λειτουργικότητας των εγκαταστάσεών του** ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του μέλλοντος.
 - ✓ **Ο καθορισμός της ανάπτυξής του και των προτεραιοτήτων** αυτής της ανάπτυξης.
 - ✓ **Η αποσυμφόρηση των υφιστάμενων χρήσεων και εγκαταστάσεων.**
 - ✓ **Ο προγραμματισμός της χρονικής ανάπτυξης του λιμένας** από την άποψη της κατασκευής των έργων.

Ο πλήρης χάρτης της γενικής διάταξης έργων του σχεδίου (MASTER PLAN) του Λιμένα Καλαμάτας μπορεί να βρεθεί [εδώ](#). Μέρος του σχεδίου (MASTER PLAN) του κύριου τμήματος του λιμένα Καλαμάτας ακολουθεί.

Μέρος σχεδίου γενικής διάταξης έργων (MASTER PLAN) κύριου τμήματος του λιμένα Καλαμάτας, με θέσεις πρόσδεσης Ε/Γ -Ο/Γ πλοίου, Κρουαζιερόπλοιο, Φορτηγού, mega-yacht, κ.α.

Στόχοι και συστατικά μέρη αναβάθμισης

Γεωγραφική θέση και προοπτικές

Δεδομένων όλων των προαναφερόμενων μελετών, και με γνώμονα τις ευρύτερες εξελίξεις στη Μεσσηνία και, σε περιφερειακό επίπεδο, την Πελοπόννησο και τη Δυτική Ελλάδα, στους κύριους στόχους που επιδιώκονται από την επικαιροποίηση του Προγραμματικού Σχεδίου του Λιμένα Καλαμάτας, **σκόπιμο κρίνεται να περιλαμβάνονται** επαρκώς οι ακόλουθες διαστάσεις:

- **Οπτική του Λιμένα Καλαμάτας ως Αναπτυξιακού εργαλείου με δυνατότητες συνεργιών και πολλαπλής συνεισφοράς σε καίριους κλάδους της οικονομίας και απασχόλησης, μέσω επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών, με τελικό από θετικό αποτέλεσμα στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής**
- **Ο Λιμένας ως κόμβος [1]: Νοτιότερη απόληξη δικτύου αυτοκινητοδρόμων ηπειρωτικής Ελλάδας (Αθήνα - Τρίπολη - Καλαμάτα και μελλοντικός αναβαθμισμένος Πάτρα - Καλαμάτα)**
- **Ο Λιμένας ως κόμβος [2]: Νοτιότερη απόληξη ενός διεθνούς οδικού δικτύου αυτοκινητοδρόμων. Συνέχεια του «Μπλε Διαδρόμου» (Blue Corridor) Αδριατικής - Ιονίου έως την Καλαμάτα, υπό μελέτη**

ή/και κατασκευή στις επιμέρους χώρες διέλευσης.

Η γεωγραφική θέση του καθιστά **δυνητικά** τον λιμένα Καλαμάτας όχι ως απλή «απόληξη», αλλά ως σημαντικό «κόμβο» / ενδιάμεσο hub συνδέσεων με υπερτοπικά και άλλα διεθνή δίκτυα θαλασσίων και συνδυασμένων μεταφορών.

Η διαφαινόμενη αυτή προοπτική ενισχύεται και από υψηλής σημασίας έργα υποδομών που έχουν δρομολογηθεί, ενδεικτικά:

- **Αναβάθμιση Αερολιμένας "Καπετάν Βασίλης Κωνσταντακόπουλος"** (με το μοντέλο αξιοποίησης να δρομολογείται μέσω ΕΕΣΥΠ – Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας).
- **Φράγμα Μιναγιώτικο** το οποίο μόλις τώρα (11/03/2022) έλαβε την έγκριση της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ για να προχωρήσει μέσω σύμβασης ΣΔΙΤ με εκτιμώμενη αξία έργου περί τα 142 εκ € (με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης – EBRD να έχει ήδη προσλάβει και τον απαραίτητο Τεχνικό Σύμβουλο υποστήριξης του έργου). Όστε να: καλυφθούν ανάγκες άρδευσης και να δημιουργηθούν συνθήκες για καλλιέργειες υψηλών αποδόσεων, εξοικονόμηση νερού, κλπ.
- **Συνεχιζόμενες αναβαθμίσεις του οδικού δικτύου της Μεσσηνίας**, με την πρόσφατη δρομολόγηση της κρίσιμης σύνδεσης **Καλαμάτας με Πύλο** ως έργου με σύμβαση ΣΔΙΤ:
- **Σχεδιασμός μαρίνας Πύλου**, προς εξυπηρέτηση θαλασσίου τουρισμού με σκάφη αναψυχής και διαμόρφωση ενός σύγχρονου, ποιοτικού πόλου αναψυχής και πολιτιστικών δραστηριοτήτων.
- **Συνεχιζόμενες τουριστικές επενδύσεις** με υψηλού επιπέδου ξενοδοχειακές μονάδες, με δρομολογημένη υλοποίηση επτά νέων μονάδων συνολικής δυναμικότητας περί τις 5.000 κλίνες (που θα ενισχύσουν περαιτέρω το προφίλ της περιοχής ως τουριστικού προορισμού καθ' όλη τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους).

Ενσωμάτωση σε διεθνείς δράσεις

Πιο συγκεκριμένα:

Κόμβος συγκέντρωσης και περαιτέρω διεθνούς διανομής κίνησης προϊόντων προς/από χώρες της ανατολικής Μεσογείου, με τις οποίες υπάρχουν παραδοσιακές εμπορικές σχέσεις (π.χ. Αίγυπτος, Ισραήλ κλπ.). Υπάρχει ήδη έντονη κινητικότητα για δημιουργία συνδέσεων από χώρες της Μέσης Ανατολής και προέκτασης ροών από Κασπία και πέραν αυτής χώρες, που αναζητούν κατάλληλη **επιλογή λιμένων μεσαίας κλίμακας εισόδου στην Ευρώπη.**

Η χερσαία σύνδεση με τον λιμένα της Πάτρας μπορεί να επιφέρει πολλαπλασιαστικά οφέλη:

- η **συγκέντρωση κίνησης από Ελλάδα και Βαλκάνια αφ' ενός, και από Ιταλία-Κεντρική Ευρώπη (μέσω και Πάτρας) αφ' ετέρου**, δημιουργούν προϋποθέσεις μιας κρίσιμης μάζας φορτίων που να επιτρέψουν δυνητικά την απαιτούμενη τακτική, αλλά ήπια εμπορική κίνηση για το λιμάνι.
- η **προοπτική ακτοπλοϊκής σύνδεσης με την Κρήτη κατά τους τουριστικούς μήνες εναλλακτικά προς το λιμάνι του Πειραιά, προσελκύοντας ροές τουριστών με ΙΧ από Ευρώπη και Ιταλία μέσω Πάτρας** βάσει ενός οργανωμένου ενιαίου τουριστικού προϊόντος «**Δυτική Πελοπόννησος-Κρήτη**». Αντίστοιχες ροές μπορούν να εμπλουτιστούν με διεθνείς τουριστικές ροές του Μπλε Διαδρόμου.

Συνολικά, ο «Μπλε Διάδρομος» Αδριατικής – Ιονίου (Blue Corridor, Adriatic – Ionian Highway) προγραμματίζεται ως ένας οδικός άξονας συνολικού μήκους περί τα 1.500 χλμ που θα συνδέει τις παράκτιες περιοχές της Αδριατικής και του Ιονίου με την Κεντρική Ευρώπη. Σημαντικές δράσεις στο δρόμο για την υλοποίηση του εν λόγω άξονα εντάσσονται στο Πλαίσιο Επενδύσεων Δυτικών Βαλκανίων (Western Balkans Investment Framework, WBIF) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με πόρους της Κοινότητας, μέσω αυτού του πλαισίου «κυλιόμενων» προγραμμάτων ωρίμανσης των έργων,

υλοποιούνται μελέτες σκοπιμότητας, τεχνικές μελέτες (χάραξης, τεχνικών έργων κλπ.), μελέτες περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων, τεύχη δημοπράτησης και όποιο άλλο προαπαιτούμενο για την κατασκευή επιμέρους τμημάτων του άξονα σε όλες τις χώρες διέλευσης αυτού. Σε ό,τι αφορά συγκεκριμένα τη χώρα μας, ανατολική απόληξη του άξονα (με το άλλο άκρο να ευρίσκεται στη βόρεια Ιταλία), δρομολογείται η υλοποίηση του αναλογούντος τμήματος διακρινόμενου στα εξής:

- Κακαβιά – Ιωάννινα (60 χλμ.) ως σύγχρονος αυτοκινητόδρομος
- Ιόνια Οδός (ολοκληρωμένο έργο)
- Πάτρα – Πύργος (έργο που έχει μελετηθεί πλήρως, και έχει εγκριθεί η μελέτη σκοπιμότητας από τις αρμόδιες Διευθύνσεις της Ε.Ε.)
- Καλό Νερό – Τσακώνα – Καλαμάτα (τελικό τμήμα εντός Μεσσηνίας)

Το λιμάνι Καλαμάτας είναι χαρακτηρισμένο ως λιμάνι Εθνικής σημασίας. Είναι κατάλληλο για “multi-task” λιμάνι, συνδυάζοντας στο μέλλον «στοχευμένη» ακτοπλοΐα, ήπια -αλλά τακτική- εμπορική κίνηση και θαλάσσιο τουρισμό. Διαθέτει επίσης, πλέον, ορισμένα εγγενή συγκριτικά πλεονεκτήματα που θα μπορούσαν να επιτρέψουν την παγίωσή του ως σημείο εκκίνησης / κατάληξης κρουαζιέρας (home porting). Ενδεικτικά: <https://www.messinialive.gr/epimelitirio-messinias-protaseis-gia-tin-anaptyksi-tis-krouazieras/>.

Ιδιαίτερα σε σχέση με την προοπτική εμπορευματικής εξυπηρέτησης ροών από και προς τη Μεσσηνία, τονίζεται και η δρομολογημένη πλέον αναβάθμιση της οδικής σύνδεσης Λαμίας – Αντιρρίου η οποία, σε πλήρη ανάπτυξη, θα επιτρέψει την οδική σύνδεση Πάτρας – Λαμίας σε περίπου 1,5 ώρα, με προφανή οφέλη στην εξυπηρέτηση εμπορικών ροών για όλη τη δυτική Πελοπόννησο μέχρι και τη Μεσσηνία.

Επόμενα βήματα – Γνωμοδότηση

Η επόμενη μέρα χρειάζεται να βρει το Λιμένα Καλαμάτας σε κατάσταση και ρόλο κατάλληλο σε τοπικό επίπεδο, αλλά και ως προς το σκέλος της συνεισφοράς του στο εθνικό γίνεσθαι, σε επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές και θαλάσσιο τουρισμό, με σεβασμό στην ιστορικότητα αυτού. Εργαλείο στην κατεύθυνση αυτή χρειάζεται να αποτελέσει και η προβολή του ρόλου και των υπηρεσιών που δύναται να προσφέρει το λιμάνι, συμβάλλοντας στην ευρύτερη εξωστρέφεια της Μεσσηνίας και της Πελοποννήσου συνολικά.

Η παρούσα γνωμοδότηση εκ μέρους του Ε.Ε.Σ.Υ.Μ συντάσσεται σχετικά με τις λειτουργίες του Λιμένα Καλαμάτας και κυρίως με τον εθνικό χαρακτήρα του, και τη σημασία του εμπορικού τμήματος του Λιμένα σε σχέση και με τις συνδυασμένες μεταφορές εμπορευμάτων λόγω της σιδηροδρομικής σύνδεσής του και γειτνίασης με αεροδρόμιο - με χρονική απόσταση σύνδεσης με την πόλη, μάλιστα, μόλις 15 λεπτά. Τούτο στο πλαίσιο της σχετικής διαβούλευσης του επικαιροποιημένου Master Plan του Λιμένα Καλαμάτας, ώστε να διαφυλαχθεί η σημασία του εμπορικού χαρακτήρα και προοπτικής του λιμένα, συνυπάρχοντας με τις απαραίτητες χρήσεις θαλάσσιου τουρισμού ως Μαρίνα για μεγάλα γιοτ και κρουαζιερόπλοια.

Η θεώρηση των προοπτικών του λιμένα Καλαμάτας οφείλει να συνδυαστεί με την ολοκλήρωση των αναμενόμενων μεγάλων έργων αναβάθμισης της χερσαίας πρόσβασης και γεωστρατηγικών διεργασιών, και όχι υπό τη σημερινή κατάσταση και προσέγγιση «τοπικής σημασίας» μόνο. Η ολοκλήρωση των χερσαίων συνδέσεων θα αναβαθμίσει αισθητά τη δυναμική του. Στο πλαίσιο αυτό θεωρείται σκόπιμη η εξέταση, κατ' ελάχιστο, της διατήρησης του ίχνους της υφιστάμενης Σιδηροδρομικής Γραμμής.

Συνολικά, απαιτείται «οραματική», και συνάμα ρεαλιστική προσέγγιση με βάση τον υπαρκτό και εφικτό σχεδιασμό του περιβάλλοντος υπερτοπικού και διεθνούς δικτύου.

Είναι δεδομένη η ανάγκη εκσυγχρονισμού του λιμανιού και διεύρυνσης των χρήσεων που αυτό εξυπηρετεί, ώστε να συμβαδίζει και με την ανάγκη τουριστικής αξιοποίησης (και συνεπαγόμενη μεγιστοποίηση εσόδων Λιμενικού Ταμείου), παράλληλα με την εξυπηρέτηση τοπικών παραγωγών και λοιπών επαγγελματιών των οποίων η δραστηριότητα συνδέεται με την εξυπηρέτηση διακίνησης εμπορευμάτων και επιβατών θαλασσίως. Κατά συνέπεια, θεωρείται σκόπιμο να διασφαλιστούν φιλόδοξες και ρεαλιστικές προοπτικές του λιμανιού, αντί για ενδεχόμενες «μονοτομεακές» θεωρήσεις του ρόλου του (π.χ. πάρκινγκ mega-yacht).

Το συνολικό ζητούμενο έγκειται στη διασφάλιση συνεκτικής, ομοιόμορφης – παράλληλης ανάπτυξης όλων των σχετικών υποδομών του λιμένα, συναφών με τις δραστηριότητες που αυτός εξυπηρετεί, και κυρίως αυτών που σχετίζονται με τις εμπορευματικές μεταφορές και την ακτοπλοΐα, ως τις πλέον άμεσα συνυφασμένες εκφάνσεις με την καθημερινή ζωή της πόλης της Καλαμάτας και της Μεσσηνίας και ευρύτερης περιοχής «ενδοχώρας» (hinterland) του λιμανιού καθώς και του εθνικού και Ευρωπαϊκού κομβικού χαρακτήρα του λιμένα και των αντίστοιχων προοπτικών του.

Καταληκτικά, η δρομολογηθείσα επικαιροποίηση του Προγραμματικού Σχεδίου του Λιμένα Καλαμάτας και επακόλουθη εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), εκτιμάται πως ευρίσκονται σε ορθή και θετική κατεύθυνση. Ιδίως καθώς το σχέδιο γενικής διάταξης έργων (MASTER PLAN) περιλαμβάνει ισόρροπη χωροθέτηση τουριστικών, επιβατικών και εμπορευματικών δραστηριοτήτων. Με την επισήμανση ότι, από τεχνική άποψη, δυνητική επικέντρωση των παρεχόμενων εξυπηρετήσεων στα mega-yacht θα δημιουργούσε de facto συνθήκες κορεσμού του λιμένα από άποψη χρήσης της χωρητικότητάς του, λειτουργώντας απαγορευτικά έναντι της ενδεικνυόμενης και προτεινόμενης πολύπλευρης (“multi-task”) λειτουργίας του. Για το λόγο αυτό, η υλοποίηση του αναθεωρημένου Master Plan του Λιμένα δε θα πρέπει να επικεντρωθεί σε τουριστικές χρήσεις μόνο.

Δεδομένης της προσφάτως εκφρασμένης άποψης της τοπικής αυτοδιοίκησης περί απόδοσης κρίσιμου μέρους της υποδομής του λιμανιού προς εξυπηρέτηση στάθμευσης mega-yachts, τονίζεται ότι δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να τεθεί σε κίνδυνο ο ευρύτερος χαρακτήρας και η συνολική προοπτική του λιμένα. Εξ ου και, προς αποφυγή σχετικών με αυτό προβλημάτων μελλοντικά, κρίνεται σκόπιμο να διερευνηθούν και άλλες λύσεις / διευθετήσεις για τη στάθμευση μεγάλων σκαφών αναψυχής. Όστε να μη διαμορφωθούν ανεπιστρεπτή συνθήκες κορεσμού, και να διασφαλισθεί η ισόρροπη ανάπτυξη και λειτουργία του Λιμένα Καλαμάτας σύμφωνα με το ρόλο αυτού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Είναι απόλυτα αναγκαίο τα τεχνικά έργα που θα ακολουθήσουν για την υλοποίηση του σχεδίου εκσυγχρονισμού του λιμανιού και διεύρυνσης των χρήσεων που αυτό εξυπηρετεί, να αναπτύσσονται ισόρροπα, εξασφαλίζοντας σε κάθε φάση υλοποίησης την δυνατότητα του λιμένα να λειτουργεί ανά πάσα στιγμή παράλληλα προς εξυπηρέτηση επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών με ΕΓ/ΟΓ, και εμπορικά πλοία και αυτά θαλάσσιου τουρισμού.

Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται (παράλληλα με την οριστικοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης και έργων):

- Ενεργοποίηση των παραγωγικών φορέων της Μεσσηνίας και άλλων περιοχών για τον προσδιορισμό αναγκών μεταφοράς προϊόντων, που με χρήση θαλάσσιας μεταφοράς μειώνεται το κόστος και αυξάνεται η ανταγωνιστικότητα των τοπικών προϊόντων.
- Εξασφάλιση διαθεσιμότητας κατάλληλης χωρητικότητας του Λιμένα για την εξυπηρέτηση πλοίων ΕΓ/ΟΓ και μεταφορικών μέσων, που θα ανταποκριθούν σε αντίστοιχη ζήτηση.

- Συντονισμός των επιμέρους συνιστωσών του τουριστικού κλάδου στην περιοχή και ευρύτερα, για την ανάδειξη και συγκεκριμενοποίηση ενός **καινοτόμου τουριστικού προϊόντος «Δυτική Πελοπόννησος-Κρήτη»**, με πολλαπλασιαστικά και αμοιβαία οφέλη.

Η εφικτότητα και ο τεχνικός προσδιορισμός-διαστασιολόγηση αυτών των προοπτικών μπορεί να καταδειχθεί από εύλογης έκτασης, στοχευμένες μελέτες σκοπιμότητας.
